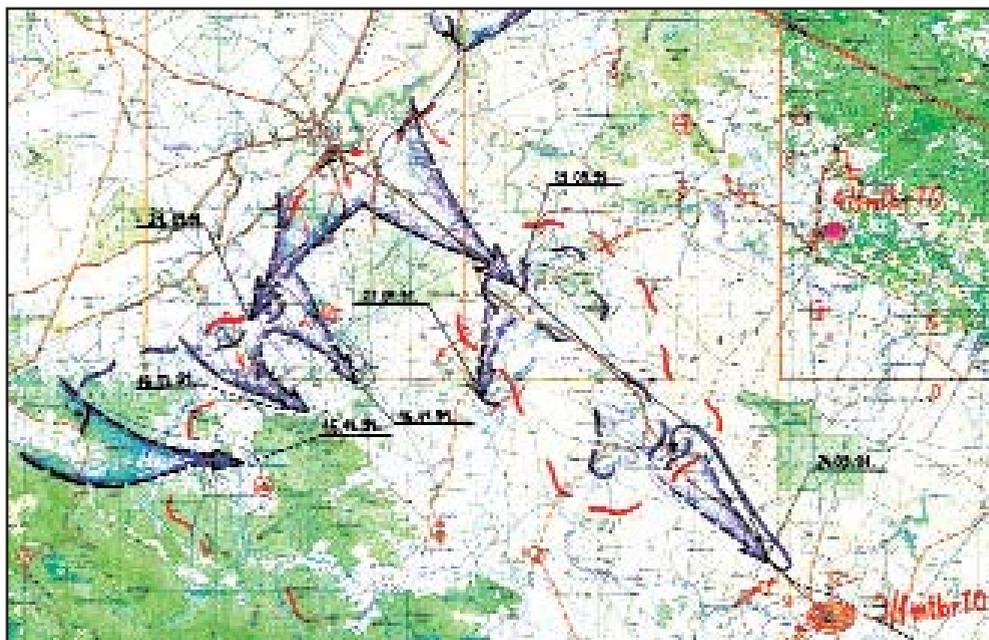

7. Ordre de bataille - plan bitke

General Janko Bobetko u svojoj knjizi¹²⁶ opisuje posjet Velebitu i Lici u studenom 1992.: *Obišao (sam) Velebit i vidio dvije stvari... prvo, da je Lika i lički prostor ostavljen samo pukovniku Norcu, s jednom ojačanom bojnom, jednom nepotpunom pješačkom bojnom, da je teško naoružanje prebačeno u Rijeku, da je demobilizacija stvorila konfuziju i potpuno ga (Norca) razoružala.*¹²⁷ General je na Velebitu posjetio postrojbe Specijalne policije MUP-a RH kojima je zapovijedao general Markač.¹²⁸ On je na širokom prostranstvu teško prohodnog planinskog terena raspomagao s 400 - 500 iskusnih boraca koji su se tamo nalazili od kasne jeseni 1991. Za život i borbu na visovima i stijenju Tulovih greda, prijevoju Mali Alan, Vaganjskog vrha ili Visočice,¹²⁹ na kojoj je smješteno Markačevo zapovjedno mjesto, bile su potrebne alpinističke specijalnosti, a za preživljavanje u surovim zimskim uvjetima izdržljivost i odlučnost vrhunski motiviranih ratnika. Sukobljavali su se s protivnikom koji je odlično poznao teški planinski teren, služio se iskustvom očeva (četnika-partizana) iz prošlog rata,¹³⁰ bio surov, premoćan u teškom naoružanju, zaštićen mnoštvom minskih polja, s operativnom i strateškom dubinom - osvojenim područjima u BiH/RS i SRJ, strateškom pričuvom (VRS i VJ) i očitom naklonošću MZ. Na Visočici je general Bobetko rekao Markaču: *Sam te Bog ovdje postavio, jer ako izgubimo Velebit, mi smo izgubili pola Hrvatske.*¹³¹ Dva generala su dogovorila dolazak pojačanja, novih snaga i nove opreme - zimske odjeće, naoružanja i streljiva. General Bobetko mu je savjetovao *neka položaje drži pod cijenu života, to je jamstvo za izvedbu buduće (Medačke) operacije.*¹³² Bilo je nužno upotrijebiti snage koje su već bile na tom području i navikle na takav način

ratovanja. Za izvedbu ograničene akcije deblokade Gospića i ovladavanja Velebitom generalu Bobetku je uz specijalnu policiju bila potrebna i iskusna 9. mtgbr čiju je vrijednost upoznao u trenutku krize u operaciji Maslenica. Napad na pravcu prema Tulovim gredama, Velikoj i Maloj Bobiji¹³³ i Obrovcu¹³⁴ ispočetka nije bio uspješan i general Bobetko je smijenio zapovjednika, imenovao na to mjesto Mirka Norca¹³⁵ i pozvao ga iz Gospića s njegovim "Vukovima".¹³⁶ Oni su na teško prohodnom terenu probili neprijateljsku obranu i približili se na puškomet Obrovcu te zaprijetili Gračacu. Sada je 9. gmtbr bila potrebna u Lici i Bobetko ju je onamo vratio.

Neprijatelj je kod Ličkog Osika¹³⁷ s prvih obrambenih linija tukao glavnu komunikaciju Gospić - Perušić,¹³⁸ bilo je pitanje kad će presjeći obranu na mjestu gdje je najosjetljivija. Gospić je politički i strateški centar Like, dobiti ili izgubiti Liku za Hrvatsku je biti ili ne biti, Gospić je bio u polukruženju, razbili su otporne točke, ostatak stanovništva živio je u podrumima, u nemogućim uvjetima, psihološko stanje i strpljivost su bili pri kraju. Agresor je mogao presjeći komunikaciju i s druge strane (Divoselo), početi napadne operacije koje bi mogle dovesti sve u nepovoljan položaj (do pada

Slika 12: Gospić 10-11.1991. - zamisao hrvatske vojno-redarstvene operacije, jesen 1991.

Gospića i presijecanja Hrvatske). Zbog međunarodnih okolnosti i nedostatka snaga nije se moglo ići na veću operaciju, trebalo je poduzeti određene mjere: prvo, dobiti bitku za Velebit, spriječiti

napade na Gospić, odbaciti snage neprijatelja s pozicija na kojima se nalazi, stvoriti povoljnu situaciju na pravcu od Gospića prema Gračacu¹³⁹. General Bobetko je dao zadatak Zbornom području Gospić da predloži nekoliko varijanata rješenja problema. Uvjeti koje im je postavio su bili što kraće vrijeme akcije – ne više od 4 sata - i maksimalan efekt.¹⁴⁰ Po ocjeni generala Bobetka, “zapovjednik Norac i njegov načelnik stožera su se prihvatili zadatka i savjesno ga obavili kao i specijalna policija koja je imala važnu ulogu, ona je zajedno s 9. mtgbr morala dobiti bitku”¹⁴¹. *Tko drži Debelu Glavu, kontrolira Velebit* - zaključio je general i dao da taj dio operacije, zauzimanje tog važnog vrha, “odradi” Specijalna policija MUP RH-a¹⁴². General Bobetko je, prema izjavi u knjizi, sam upoznao Vrhovnika¹⁴³ s poduzimanjem takve ograničene operacije. Rekao je vrhovnom zapovjedniku da moramo odbaciti neprijatelja od Gospića i dobiti bitku za Velebit. Nakon suglasnosti predsjednika Tuđmana i prihvaćanja plana akcije, general Bobetko je donio odluku: *Glavnim snagama, uz prethodnu pripremu, iznenadnim djelovanjem slomiti neprijatelja, i to na pravcima Medak, Lički Čitluk, Or(a)nice, dovodeći na taj način u okruženje neprijateljske snage na širem području Divosela*. Zapovijed koju je donio na temelju te odluke je glasila: *Po dostizanju crte Cindrino brdo - Rogića most - Kolonište (Kolarište),¹⁴⁴ nastaviti napadno djelovanje pravcem Ključ - Lički Čitluk - Počitelj, izbiti na crtu Pijevčeva draga - Drljići - Pavice - Njegovani¹⁴⁵(Dolovi - Begluk),¹⁴⁶ nakon toga prijeći u obranu¹⁴⁷ (spojiti se sa snagama MUP RH koje djeluju na pravcu Međeđak - Čitluk).¹⁴⁸ Svakoj postrojbi je podijelio posebne zadaće: *Zadatak glavnih snaga – 9. mtgbr - smjelo udariti oklopnim snagama i pješastvom iznenaditi i izbaciti neprijatelja iz sustava obrane i izbiti na rijeku Liku. Snage MUP-a morale su ovladati dominantnim točkama Kamenjuša tt 601, Pšeničište tt 721, Debeli Glava tt 762, vezati snage neprijatelja u okruženju, ne dozvoliti pregrupiranje i proboj, ovladati neprijateljskim uporištem na Memedovom brdu 570 m¹⁴⁹ (zauzeti uzvišenje Kamenjuša),¹⁵⁰ (dio snaga je trebao biti spreman za gonjenje i napredovanje prema s. Papuče, sprječavajući organizirano povlačenje neprijatelja).¹⁵¹ Pričuva od jedne bojne 126. br. razmještena u području Klanac - Pazarište. Svakako je trebalo osvojiti Debelu Glavu, neprijateljsku glavnu stratešku točku, specijalna policija u sustavu organizirane zasljeđe trebala je ovladati kotom i pratiti razvoj događaja glavne napadne operacije. Vojna akcija upravo je tako i tekla. Neprijatelj se pod snagom udara morao povući, njegova glavnina se kretala prema Debeloj Glavi - operacija se odvijala upravo kako je i bila zamišljena, neprijatelj nije ni slutio da su mu tempo i odluke unaprijed preodređene samim planom¹⁵² (ne dozvoliti neprijateljsko pregrupiranje i pokušaj proboja iz okruženja pravcem Dragaši -**

Potkonjaci - Jovići - L. Čitluk, po izvršenju zadaće glavnih snaga trebalo je pristupiti uništenju neprijateljskih snaga u okruženju).¹⁵³

Zadatak Specijalne policije MUP-a RH bio je: *S oko 500 ljudi izvršiti napad pravcem Kruškovača tt 616, Lički Čitluk - po zauzimanju zaseoka Kugići, Pjevač i dosezanju crte Rogića most, krenuti prema liniji Pšeničište tt 721, Debela Glava tt 782 i Veliki Bešlinac tt 708, vezati neprijateljske snage u okruženju i spriječiti izvlačenje (neprijatelja) po grupama preko pošumljenih padina Velebita.* General Bobetko, kao i neki drugi vojni analitičari, hvale uporabu topništva. Dobro vođenje topništva može se pripisati vještini dvojice topnika bivše JNA, brigadiru Ademiju i bojniku Cekuu. Topništvo je vršilo podršku jednog i drugog pravca. Operacija je bila završena za četiri sata, bila je razbijena kompletna neprijateljska bojna, nešto se (neprijateljskih vojnika - op. p.) izvuklo, nešto se predalo, starci, žene i djeca su pušteni. Ovu generalovu tvrdnju potvrđuju i drugi, pa i srpski izvori – da nije uništeno sve živo, kako su tvrdili Cot i Thornberry. UN izvješćuje o izvlačenju civila prema Gračacu, kao i kanadski izvori. Svjedočenja kanadskih vojnika također potvrđuju generalovu tvrdnju o teškom granatiranju Medka. *Medak, snažno čvorište i zapovjedničko mjesto je užasno tučen, tamo je bila smještena tenkowska satnija. Operacija Medački džep je imala značajan politički i vojno-operativni učinak. Što je riješeno (polučeno)? -BITKA ZA VELEBIT je dobivena, to je bilo strateško pitanje!!!*¹⁵⁴ General govori i o iskustvu koje je stekla mlada HV u toj akciji. Ističe manevar oklopa i pješaštva i sinkronizaciju – upravo one vrijednosti koje neki strani vojni stručnjaci NISU vidjeli u akciji jedne vojske koju su držali BALKANSKOM. Robovali su pretpostavkama, slikama i starim predodžbama i zbog toga su podcijenili vojsku koja je uspješno i brzo porazila teoretski bolju srpsku vojnu silu (četvrtu europsku vojnu silu). *Stekli smo iskustvo manevra oklopnih snaga i pješaštva, bilo je gubitaka, neprijatelj je bio totalno tučen i iznenađen. Vrlo je poučan primjer taktičke upotrebe i elementi sinkronizacije različitih jedinica po vremenu, prostoru i ciljevima. Nastao je veliki politički pritisak i PR (predsjednik Republike) je zabranio da se ide dalje, mogli smo produžiti prema Gračacu, Medak smo mogli također likvidirati. Morali smo napustiti određene položaje i predati ih UNPROFOR-u. To (navodni hrvatski zločini) im je (UNPROFOR-u) trebala biti jedna od glavnih optužnica za provođenje sankcija prema Hrvatskoj ili za IZJEDNAČAVANJEM AGRESORA I ŽRTVE. Za mene (gen. Bobetka) Medački džep je briljantna operacija - osnovni ciljevi su izvršeni, naši gubici su bili minimalni.*¹⁵⁵

Sastav hrvatskih snaga i raspored¹⁵⁶

Iz dokumenata kojima smo raspolagali ovako smo rekonstruirali plan bitke: Tijekom 7. 9. 1993., po zapovijedi zamjenika ZP (Zborno područje) Gospić, brigadira Rahima Ademija, izvršeno je formiranje SEKTORA-1 (S-1)

Sastav S-1

- 9. gmtbr¹⁵⁷
- dobo Gospić¹⁵⁸
- dobo Lovinac
- postrojba iz 126. br (jačina oko jedne satnije)
- postrojba Specijalne policije MUP-a RH (jačina oko 550 ljudi)

Zapovjedništvo S-1 :

- pukovnik Mirko Norac, zapovjednik
- bojnik Zvonko Brajković, zamjenik
- pukovnik Željko Šaćić, koordinator za snage MUP-a RH
- pukovnik Milan Čanić, PZ¹⁵⁹ za logistiku
- bojnik Frane Tomičić, PZ za PD¹⁶⁰
- bojnik Stanislav Linić, operativac
- bojnik Agim Ceku, načelnik topništva
- Bogdan Čelić, operativac za snage MUP-a RH

Raspored snaga (do početka akcije)

- dobo Lovinac na crti Plantaža-Vukelići-Kekići-Krpani-Dubrave-Medovača-Sr. glava
  - v./meh.sat/okb 9.gbr na Kr. glavi - San - Begluk¹⁶¹
  - v./meh.sat. okb. 9gbr Brdo-Dukovci-Jelina gl.¹⁶²
  - dobo Gospić Ornice - Jasikovac - Podklisa
  - potpora PO¹⁶³ topovi MT-12
  - pričuva: tenkovska satnija okb/9 gmtbr u području Bilaja
  - za napad na glavnom pravcu određena 9.gmtbr- popunjena pješastvom 30%
  - mehanizirana satnija imala samo dva voda, od dvije tenkovske satnije bila je popunjena samo jedna
  - TRD¹⁶⁴ popunjen tehnikom 70%, dio ljudstva mobiliziran, pridodana bitnica MB¹⁶⁵ 120 mm
  - POTRD¹⁶⁶ samo 25% djelatnog sastava, ostalo pričuva bez ratnog iskustva, ostale postrojbe djelomično popunjene tehnikom i ljudstvom
- Omjer snaga : (tablica) str 67.

Jačina i odnos snaga

HRVATSKE SNAGE :		SRPSKE SNAGE :
850 hrvatskih vojnika :		450 neprijateljskih vojnika (broj uključuje i neprijateljsku sat-niju u području Sitnik - Njegovani - Medak
- MB	16	15
Sredstva za POB ¹⁶⁷	16	4
-topova za potporu	12	16
SVLR ¹⁶⁸	2	2
Tenkovi	16	10
-OT/BVP ¹⁶⁹	7	4

Zadaće postrojba

Hrvatska vojska

- 9. gmtbr 1. MTB¹⁷⁰ ojačana sa 5 tenkova i 2 BVP s položaja Ornice-Štale izvodi napad pravcem Ornice - Čitluk, uništava neprijateljske snage u području Čitluka i Krajinovića, ovladava njima, u sljedećoj fazi ovladava crtom Miščevići - Pavlice - Drljići - Bobići, uništava neprijatelja u području Uzelaca, organizira obranu, bude u spremnosti odbiti neprijateljski protunapad i produžiti prema Počitelju,
- 2. MTB ojačana sa 2 tenka i BVP, s polaznih položaja u području Jasikovaca napada pravcem Jasikovac - Poljari - Ćurini - Potkonjaci, s ciljem uništenja neprijateljskih snaga u području Poljari - Ćurini - Potkonjaci - Dragaši, a u sljedećoj zadaći organizira obranu na crti Dukovci i odbija protunapad neprijatelja,
- 3. MTB ojačana sa dva tenka i 1 BVP, 60 vojnika iz dobo Gospić, s polazne crte Podklisa - Vedro polje izvodi napad pravcem Vedro polje - Radakovići - Vujinovići - Strunići - Divoselo, s ciljem ovladavanjem područjem Radakovići - Vujinovići - Strunići. Dijelom snaga ovladava Kamenjušom, a dijelom snaga sudjeluje na lijevom krilu 2. MTB. Čini brigadu pričuvu,
- OMB¹⁷¹ izvodi obrambena djelovanja na području Mihaljevci - Dukovci - Begluk, s ciljem odbijanja protunapada iz pravca Medka i spriječava prodor neprijatelja,

- Logistička satnija brani crtu San-Metinac, sprječava prodor neprijatelja i odbija protunapad,
- Izvidnička satnija vrši ubacivanje u selo Rogiči, uništava neprijatelja i organizira kružnu obranu s ciljem zatvaranja pravca Počitelj - L. Čitluk i sprječava protunapad prema 1. MTB u početnom dijelu napada,
- DOBO Lovinac obrambena djelovanja na crti Medovača - Dubrave - Krpani - Kekići - Vukelići - Plantaža, s ciljem sprječavanja prodora neprijatelja iz pravca Barleta i ugrožavanje lijevog boka 9. gmtbr
- DOBO Gospić kontrolira bojišnice na crti Vedro polje - Popova kosa i sprječava prodor neprijatelja prema gradu,
- 126.BR. obrambena djelovanja na području Srednja glava - Krajnja glava - Ornice - Štale, sprječava prodor neprijatelja,
- IZVIDNIČKA SATNIJA ZZP¹⁷² Gospić - ovladati uporištem na Memedovom brdu (tt 570) u zaseoku Došeni, uništiti neprijateljske otporne točke i sprječiti prodor prema s. L. Ribnik

Specijalna policija MUP RH¹⁷³

dijelom snaga zauzeti dominantne položaje Pšeničište (tt 721), Debela glava (tt 782), Veliki Beštinac (tt 708),

Topništvo

- 2 haubice 105 mm
- vod SVRL 122 mm
- bitnica topova 130 mm
- 4 voda minobacača 120 mm

Borbeni raspored

- 1 haubica 105 mm na području Lipa
- 2 haubice 105 mm - područje Jasikovca
- bitnica topova 130 mm (tri topa) u Vagancu (jedan top) u Sanu
- vod SVLR 122 MM - PP u području Kolakovica
- 1. MB - vod 120 mm područje Rosulja
- 2. MB - vod Jasikovac
- 3. MB - vod Kolar

TOPNIČKA PRIPREMA trebala je početi u 6.00, trajati 5 minuta jednim paljbenim udarom

Ciljevi topništva

- centar s. Raičević - top 130 mm
- uzletište Udbina - top 130 mm
- raskršće u s. Raičević - vod SVLR

- otporna točka u s. Budići - vod MB 120 mm
- ZM 9.mtbr. u Medku - top 130 mm
- MB bitnica u području s. Pjevač -1.vod MB 120
- MB bitnica u s. Jovići - 2.vod 120 mm

Snage vojske "RSK"¹⁷⁴

15. Lički korpus

Osnovan je krajem 1992., na osnovama tzv. 3. operativne grupe "Lika" JNA, koja je sjedinjavala postrojbe JA i TO¹⁷⁵ na ličkom području. Zadaća Korpusa je bila obrana središnjeg, privremeno okupiranoga ličkog prostora, i sprječavanje prodora HV pravcima: Ogulin - Plaški; Otočac - Vrhovine - Titova Korenica; Lički Osik - Bunić - Titova Korenica; Gospić - Medak - Gračac. ZM¹⁷⁶ 15. ličkog korpusa je bilo u Titovoj Korenici, IZM¹⁷⁷ u Udbini, logistička baza u Kninu, skladišta teškog naoružanja u Pađenima i Strmici i pogonskog goriva u Ličkoj Kaldmi.

Temeljne postrojbe

- 170. brigada - Plaški
- 50. br. - Vrhovine
- Taktička grupa "Bunić"
- 9. mtbr - Gračac
- 103. laka br- Donji Lapac
- 105.aviobr- Udbina
- bojna Vojne policije
- 15. bojna EI i PED¹⁷⁸ - elektronsko izviđanje i
- protuelektronsko djelovanje

Jačina snaga

- približno 7 - 8000 vojnika,
- 60 - 70 tenkova
- 30 - 40 oklopnih transportera,
- oko 60 teških topničkih oružja i dr.

S obzirom na tadašnju geopolitičku situaciju, neprijatelj je računao na pomoć 2. krajiškog korpusa "VRS", VJ i na dolazak dobrovoljaca. U 1993. u siječnju i veljači najveći broj dobrovoljaca na prostoru RSK, oko 4300 ljudi.¹⁷⁹

Operativni raspored vojske "RSK"

- 9. mtbr.- na širem području Gospića - na smjeru Ostrvica - Begluk - Kamena glava (tt 1222), po dubini Klanac (tt 692) - Mali Alan (tt 1044) sa ZM u Gračacu
- dvije bojne ojačane s dvije tenkovske satnije i sredstvima topničke potpore na operativno-taktičkom pravcu Gospić - Medak - Gračac
- jedna bojna (1/9 mtbr) - obrana šireg prostora M. Alan, po dubini Sv. Rok, bočno osiguranje snaga
- prva satnija 2/9 mtbr. ZM s. Poljari - zona odgovornosti M. Kraj - V. Kraj - s. Poljari, po dubini Debela glavica (tt 752)
- druga satnija - zona odgovornosti s. Jovići - L. Čitluk - Bobići, po dubini Duliba (tt 889), ZM s. Raičevići
- treća satnija - ZO s. Njegovani u zahvatu prometnice L. Ribnik - Medak (plantaža)
- na širem području Divoselo - Medak uočene su promatračnice koje su mogle postati otporne točke
- Crni vrh (tt 737) kontrolira padine Velebita
- Kamenjuša (tt 601) - područje L. Novi - Podklisa - Vedro polje
- Debela glavica (tt752) - područje Ornica,
- V. Beštinovac (tt 708) - područje između rijeka Počiteljica i Lika
- Memedovo brdo (tt 571) - Dukovci - Begluk
- S. Vitasi (šire područje Sitnik) podnožje Velebita
- tt 586 (sjeveroistočno od punkta UN-a na prometnici L. Ribnik - Medak kontrolira šire područje Begluka prema području Plantaže

RASPORED TENKOVSKJE SATNIJE:

- 1 TV¹⁸⁰ na širem području s. Njegovani (prometnica L. Ribnik - Počitelj),
- 2. i 3. TV šire područje Polje (Ljubojevići - Žuto brdo, u zahvatu prometnice L. Ribnik - Medak,
- BVG¹⁸¹ - 2 voda MB 120 mm i 1 vod 82 mm, raspoređen na području Divosela,
- 1. vod MB 120 mm na području D. glavica (posada u s. Jovići)
- vod MB 82 mm na Kamenjuši (tt 601)
- 2. vod nije točno lociran, no uočeno je da djeluje iz područja V. Kraja, uočena je Praga (2/30 mm)¹⁸² iz rajona D. glavica,
- Neprijatelj je ojačao položaje PZT i PZS¹⁸³

TOPNIČKA POTPORA: - Bitnica haubica 122 mm na Crnom vrelu tt 693 (podnožje Velebita južno od s. Papuče)

PROTUOKLOPNA OBRANA: oruđa PTO nalazila su se u sastavu 2/9 mtbr topovi ZIS¹⁸⁴ M-42 76 mm

- jedno oruđe u zahvatu prometnice L. Ribnik - Medak (tt 586)
- jedno u području s. Rogići, tt 567

- jedan VBR "Plamen"¹⁸⁷ djelovao iz s. Papuče

ZRAČNA POTPORA

- očekivala se potpora helikoptera s uzletišta Udbina :
  - 4 helikoptera tipa Gazela¹⁸⁸
  - 2 MI-8¹⁸⁹
  - 4 Gazele tipa Gama s vođenim raketama
  - 2 zrakoplova Jastreb¹⁹⁰ lovačko-izvidničkog tipa

SUSTAV VEZE

- uglavnom JE funkcionirao.

LOGISTIČKA POTPORA

- svježe snage dovodile su se pravcem Kruškovac - Medak - Počitelj - Divoselo.

INŽENJERIJSKO UREĐIVANJE POLOŽAJA

Tijekom sukoba u pojasu odgovornosti 9. mtbr neprijatelj se izrazito dobro utvrdio, izradio je veći broj lažnih topničkih položaja i prednji kraj obrane zapriječio velikim brojem minsko-eksplozivnih sredstava.

BOJNA GOTOVOST I MORAL

Održavan je visoki stupanj bojne gotovosti, u uvjetima ograničenih mogućnosti zamjene, što je dovelo do zasićenosti, umora i pada morala, pa su učestala napuštanja postrojba i neodazivanje na mobilizaciju. Da bi nadziralo situaciju, srpsko zapovjedništvo je pokrivalo težišne pravce raznim ekstremnim dragovoljačkim i plaćeničkim skupinama pristiglim iz BiH i SRJ. U širem prostoru Divosela bilo je razmješteno 80-ak vojnika iz 103. lake brigade Donji Lapac.

Procjene za napad na prostor Medačkog džepa i pripreme srpske vojske krajine

Početkom 1993. Komanda 2. motoriziranog bataljuna 9. motorizirane brigade "SVK" izdala je Zapovijed za obranu prostora Medačkog džepa.¹⁹¹ Zamisao obrane sastojala se od uporne obrane i zaustavljanja napredovanja HV do linije s. Medak - s. Sitnik. Protunapad je planiran na pravcu Divoselo - Brušane. Srpske snage su se trebale osloniti na dobro utvrđene zemljišne objekte i naseljena mjesta. Vjerojatno je ta zamisao obrane bila jedan od razloga šteta koje su nastale na kućama/stambenim objektima i gospodarskim zgradama u vojnoj akciji u rujnu 1993. U lipnju je podignuta borbena gotovost zbog mogućega

hrvatskog napada, krajem srpnja Komanda 9. mtbr izdala je zapovijed za uređenje obrane Divosela. Dezorganizacija je bila vidljiva, Komandi bataljuna je zamjerena nedovoljna odgovornost i neizvršenje zadataka. Zapovjedbno im je da osiguraju nesmetanu vezu i zapovijedanje te poduzmu sve potrebne mjere za uspješnu obranu područja. Trebalo je dovesti još ljudi i ojačati obranu s tri topa b-1 76 mm.¹⁹² Važnost koju je obrani Divosela pridavala Komanda 2. mtb pokazuje i stalna prisutnost u zapovjedništvu zapovjednika ili njegova zamjenika, prisutnost 2/3 vojnika na položaju, zahtjev za maskiranjem i dostatnim brojem protuoklopnih sredstava. Očito je srpsko zapovjedništvo bilo svjesno ranjivosti položaja u "džepu" i nastojalo ga je cijelu godinu 1993. poboljšati i ojačati.

Bilješke

---

126. Janko Bobetko "Sve moje bitke", vlastita naklada, Zagreb 1997.
127. Isto, str. 367.
128. General-bojnik Mladen Markač, zapovjednik Specijalne policije MUP RH.
129. Strateški vrhovi i prijevoj na planini Velebit, vidi vojnu kartu.
130. O surovosti srpskih ustanika iz početka ustanka 1941. govori izvještaj talijanskog zapovjednika kojega citira Vladimir Mrkoci u svom članku "Ustanak naroda Hrvatske, 27. srpnja 1941.", "Hrvatsko slovo" 15. kolovoza 2003. "O akciji koju su Srbi poduzeli da bi zauzeli Medak prethodno su obavijestili jednu našu (talijansku - op. p.) patrolu sa službom na željezničkoj pruzi, uvjeravajući da će poštediti školu u kojoj se nalazio talijanski detašman. Doista su zapalili kuću ustaša, eliminišući mali garnizon hrvatskih žandara, dok spomenuti detašman nisu uopće dirali. Talijanski zapovjednik je zaboravio spomenuti da je tom prilikom izgorjelo dvadeset živih saveznika ustaša."
131. J. Bobetko "Sve moje bitke", str. 367.
132. Isto, str. 367.
133. Vrhovi na južnoj strani Velebita nad Obrovcem, s kojih se nadzire magistralna cesta Gračac - Obrovac - Maslenica - Zadar.
134. Grad na rijeci Zrmanji ispod prijevoja Mali Alan, raskršće putova za Zadar i Benkovac - Šibenik - Split, u blizini važna hidrocentrala.
135. General-bojnik Mirko Norac, osnivač i zapovjednik "Vukova", 9. gardijske brigade.
136. "Vukovi" - Deveta lička gardijska mehanizirana brigada, domicilno mjesto Gospić.
137. Lički Osik i Novi Lički Osik, mjesta u blizini Gospića na cesti prema Otočcu - Brinju - Josipdolu - Zagrebu; tu su se srpski pobunjenici najviše približili toj životno važnoj prometnici. U N. L. Osiku tvornica streljiva "Marko Orešković", do "Oluje" proizvodila naoružanje za Srbe.
138. Perušić - mjesto u Lici na istoj magistralnoj cesti, izloženo teškim napadima srpskih snaga.
139. Gračac - mjesto naseljeno pretežno srpskim stanovništvom ispod prijevoja Mali Alan s ličke strane, raskrižje putova za Knin i preko Velebita za Dalmaciju: Zadar - Benkovac - Split - jug Hrvatske.

140. Janko Bobetko "Sve moje bitke", str. 378.
141. Isto, str. 379.
142. Isto, str. 380.
143. Vrhovnik - vrhovni zapovjednik Oružanih snaga RH - po funkciji predsjednik Republike Hrvatske.
144. Dokumenti MORH-a - razlika u nazivu toponima u dokumentima MORH-a i u knjizi "Sve moje bitke".
145. Janko Bobetko "Sve moje bitke", str. 380.
146. Dokumenti MORH-a - ponovno razlika u imenima toponima.
147. Janko Bobetko "Sve moje bitke", str. 380.
148. 23 dokumenti MORH-a.
149. 24 Janko Bobetko "Sve moje bitke", str. 380.
150. Dokumenti MORH-a.
151. Isto.
152. Janko Bobetko "Sve moje bitke", str. 381.
153. Dokumenti MORH-a.
154. Janko Bobetko "Sve moje bitke", str. 381 - 382.
155. isto, str. 383.
156. Dokumenti MORH-a.
157. Gmtbr - gardijsko mehanizirana brigada.
158. Dobo - domobranski bataljun.
159. PZ - pomoćnik zapovjednika.
160. PD - pomoćnik zapovjednika za političku djelatnost.
161. Meh/sat. - mehanizirana satnija.
162. Oklopni bataljun.
163. POB - protuoklopna borba.
164. TRD - topničko-raketni divizijun.
165. MB-minobacač.
166. POTRD - protuoklopni topovsko-raketni divizijun.
167. POB - protuoklopna borba.
168. SVLR - samohodni višecijevni lanser raketa.
169. OT/BVP - oklopni transporter/borbena vozilo pješništva.
170. MTB - motorizirani tenkovski bataljun.
171. OMB - oklopno-mehanizirani bataljun.
172. ZZP – Zapovjedništvo Zbornog područja.
173. Dokumenti MORH-a.
174. Isto.
175. JA i TO - Jugoslavenska armija i Teritorijalna obrana.
176. ZM - zapovjedno mjesto.
177. IZM - izdvojeno zapovjedno mjesto.
178. EI i PED - elektronsko izviđanje i protuelektronsko djelovanje.
179. M. Sekulić "Knin je pao u Beogradu", Nidda Verlag, 2000. str. 51.
180. TV - tenkovski vod.
181. BVG - borbena vatrena grupa.
182. Praga - dvocijevni protuzrakoplovni top od 20 mm.
183. PZT i PZS - protuzrakoplovni topovi i protuzaprečna sredstva.
184. ZIS - ruski protutenkovski top, tip M-42 od 76 mm.

185. T-12 - protutenkovski top od 100 mm.
186. POLK - protutenkovski raketni sustav ruskog porijekla.
187. VBR "Plamen" - višecijevni bacač raketa od 122 mm.
188. Gazela - laki helikopter francuskog porijekla, po licenci proizvođen u tvornici "Soko" u Mostaru.
189. MI-8 - ruski transportni helikopter.
190. Jastreb - lak mlazni jurišni zrakoplov, također proizveden u Mostaru za potrebe JRV - Jugoslavenskog ratnog vazduhoplovstva.
191. Komanda 2. mtb 26. 2. 1993. - Zapovest za odbranu.
192. Tri topa zarobila je HV u akciji Medački džep.

